

Beretning om de bevægelige Rodfrugtforsøg samt Rodfrugtforsøgene i Almindelighed

for Aaret 1901.

Ved L. Helweg.

I. Forsøg i Vest- og Nordjylland til Undersøgelse af Rodfrugtarternes forholdsvis Brugbarhed.

Formaalet og Planen for disse i 1893 begyndte Forsøg er der tidligere gjort Rede i Bind 6, Side 110.

Forsøgene har i 1901 været anstillet hos følgende Jordbrugere:

1. Kroejer Lars Larsen, Blaksmark, Varde.
2. Gaardejer Kr. Hansen, Ansager, Varde.
3. — Jepsen, Ansager, Varde.
4. — Skaarup, Strømmesbøl, Tarm.
5. Proprietær Okholm, Bøllinglunde, Skern.
6. Husmand Niels Bank Rindum, Ringkøbing.
7. Gaardejer Jens Korsholm, Stadil, Tim.
8. — Lars Larsen, Bovbjerg, Faartoft pr. Mors.
9. — M. Madsen, Jebjerg.
10. Lærer Fredskilde, Hvidbjerg pr. Mors.
11. Gaardejer K. Hansen, Johnstrup, Hjørring.
12. — Thomas Steffensen, N. Harridslev, Hjørring.
13. Proprietær Rodskær, Odden, Hjørring.
14. Forpagter Skov, Tybrind, Ejby paa Fyn.

Paa Forsøgsgaardene Nr. 2, 4, 5, 12 og 14 har der kun været saaet Barres, Bangholm, Yellow Tankard og Champion, medens der paa de andre Gaarde er saaet samme Sorter som i 1900. Af Kartofler er paa alle Gaarde lagt Richters imperator.

Den tørre, varme Sommer var særlig gunstig for Runkelroer, medens den har været uheldig for Kaalroer. Sidstnævnte led meget af Meldug, og Udbyttet pr. Td. Ld. var gennemgaaende ikke større end for Turnips og Gulerødder, som gav over 20 Ctr. Tørstof mindre pr. Td. Ld. end Runkelroer. Kartoflerne har, ligesom sidste Aar, givet et stort Udbytte, paa en enkelt Gaard endogsaa større end Runkelroer.

Sammenholder man Resultaterne i Aar med Tallene fra den kolde og vaade Sommer 1898, hvor Runkelroer og Turnips var hinanden jævnbyrdige, medens Kaalroer gav over 20 Ctr. Tørstof mere pr. Td. Ld. end hine, altsaa et Resultat, der er ganske modsat, hvad Forsøget i Aar har vist, vil man indse, hvor misvisende det vilde være, hvis man kun havde et enkelt eller nogle faa Aars Forsøg at bygge paa. Sommerens Vejrlig har en langt mere gennemgribende Indvirkning paa Forholdet mellem Udbyttet efter Rodfrugtarterne end paa Udbyttet af de til samme Art henhørende Sorter eller Stammer. Medens der derfor, naar Talen er om Bedømmelse af Rodfrugtstammernes relative Brugsværdi, kan fastslaas Resultater allerede efter et Aars Dyrkningsforsøg, gælder det derimod om de 5 Rodfrugtarter, at ét Aars Forsøg er intet værd; kun ved Forsøg gennem en lang Aarrække kan man danne sig en Mening om disses relative Brugsværdi.

Som angivet i Forsøgsplanen har dette Forsøg paa nogle af Gaardene i Aar været forbundet med en Undersøgelse af, hvor stort Merudbytte der kunde ventes ved en særlig omhyggelig Behandling af Roemarken. Hertil blev valgt Forsøgsgaardene Nr. 1, 5 og 14, og for alle fire Rodfrugtarter har der vist sig et lille Merudbytte ved den forbedrede Pasning af Roemarken.

II. Forædlingsforsøg med Runkelroer.

Paa Annebjerggaard ved Skelskør, hvor Barres af Hyllested Stammen blev udsaaet i Foraaret er der i Efteraaret udtaget 230 Eliteroer, efter samme Regler som i sidste Beretning omtalt.

Af de paa Annebjerggaard og Næsgaard ved Stubbekøbing i Efteraaret 1900 udtagne Eliteroer, er der i Aar avlet Frø, som er høstet af hver Roe for sig.

Det i 1900 paa Næsgaards Eliteroer avlede Frø blev delt i to Hold. Frøet af Hold B blev udsaaet blandet, og om Efteraaret udtoges Eliteroerne efter samme Regler som i sidste Beretning omtalt. I Modsætning hertil er Frøet af Hold A udsaaet hver Familie for sig, Tørstofudbyttet pr. Td. Ld., Ensartethed og andre Egenskaber er bestemt for hver Familie, og af de 8 bedste Familier er der udsøgt Eliteroer paa sædvanlig Maade. Der er udtaget af

Familie Nr.	3.....	10 Eliteroer
— -	53.....	32 —
— -	56.....	10 —
— -	72.....	8 —
— -	73.....	27 —
— -	77.....	15 —
— -	98.....	9 —
— . -	101.....	13 —

Af de mest lovende Familier er udtaget flest. De Roer af de 8 ovenfor nævnte Familier, der ved Vægtfyldebestemmelse af Saften er kasserede som Eliteroer, bliver tilligemed de største og mest velformede Roer af de 20 næstbedste Familier i Foraaret 1902 udplantet til Avl af Stamfrø, og i Foraaret 1904 vil der altsaa for første Gang fra Næsgaard blive forhandlet Brugsfrø avlet paa Grundlag af Familieavl*).

III. Dyrkningsforsøg med indenlandske Rodfrugtstammer.

Angaaende den første Række Dyrkningsforsøg med indenlandske Rodfrugtstammer, anstillet paa de faste Forsøgsstationer i 1900, er der i det forløbne Aar afgivet Beretning (Jvfr. 8. Bind, Side 137). I Juni blev der sendt samtlige Frøavlere et Dyrkningsbevis med Redegørelse for Resultaterne af Forsøget. Det blev henstillet til de Frøavlere, hvis Stammer var i 3. Klasse eller stod som de ringeste i 2. Klasse at kassere deres Stamme, og til Afløsning af denne at anskaffe Frø af den 1. Klasses Stamme, som efter Forsøgstabellens Tal var den til Fremavl bedst egnede. Det vides, at mange har fulgt denne Henstilling og dermed har altsaa det taget sin Begyndelse,

*) I sidste Aarsberetning, Tidsskriftets Bd. 8, S. 192, L. 11 f. o. rettes „5 pCt. lavere“ til 0,5 pCt. lavere.

der skulde være et af Hovedformaalene med disse Forsøg, nemlig en successiv Udrensning af Frømarkedets daarlige Stammer. Den Frømængde, som de paagældende i Forsøgene deltagende Frøavlere med 3. Klasses og daarlige 2. Klasses Stammer aarligt bringer i Handelen beløber sig til omkring ved 60 000 Pd., og det er indlysende, at det vil være af Betydning for Landets roeddyrkende Landmænd, naar disse 60 000 Pd. af daarlig Stamme ombyttes med Stammer, der giver en Afgrøde, som kan anslaaes til mindst 20 Kr. mere værd pr. Td. Ld.

Efter Opfordring af de sjællandske Landboforeninger og Fyns Stifts patriotiske Selskab har der ved Delegeretmøderne henholdsvis i København og Odense været udstillet Roer af de 8 Stammer der i 1900 kom i 1. Klasse, og hvoraf Frøavlerne altsaa i Foraaret 1902 udbyder Frø til Salg.

I Sommer afsluttedes den 2. Række Dyrkningsforsøg med indenlandske Rodfrugtstammer og Resultatet af disse Forsøg vil blive offentliggjort i Juni.

Medens der de to foregaaende Aar har været anstillet Forsøg med Barres, Kaaalroer og Gulerødder skal der efter Planen i Aar prøves Stammer af Elvetham, Eckendorfer og Turnips. Der er i Efteraaret anmeldt 15 Stammer af Elvetham, 15 Stammer af Eckendorfer, 11 Stammer af Yellow Tankard, 10 Stammer af Fynsk Bortfelder og 2 Stammer af New Bronzetop; deraf er 20 Stammer fra Jylland, 9 fra Fyn, 16 fra Sjælland, ingen fra Lolland-Falster og 2 fra Bornholm. De Frøpartier, der paa den Maade undergives Statens Kontrol udgør for

Runkelroer	171 193
Turnips	85 773

De mange indenlandske Stammer, der ligesom tidligere atter i Aar er bleven anmeldt, er et Vidnesbyrd om den Paa-skønnelse, hvormed disse Forsøg omfattes fra Frøavlernes Side, ligesom ogsaa at der har været Trang til, at en saadan Konkurrence mellem Stammerne skulde iværksættes.